

Головним викликом залишається збереження балансу між оперативністю, яка диктується алгоритмами платформ, та достовірністю, що є фундаментом довіри аудиторії. Майбутнє журналістики в умовах тривалої війни залежатиме від здатності редакцій поєднувати технологічні інновації з просвітницькою місією, де медіа стають не лише джерелом фактів, а й інструментом захисту критичного мислення суспільства.

Список використаних джерел

1. Аналітика цифрових платформ: збірка аналіт. матеріалів. *Детектор медіа*. 2026. URL: <https://detector.media/> (дата звернення: 11.04.2026).
2. Дослідження медіаспоживання в Україні, 2024: звіт. *USAID-Internews*. Київ: InternewsUkraine, 2024. 45 с.
3. Зміни у споживанні медіа українцями: аналіт. звіт. *GradusResearch*. 2024. URL: <https://gradus.app/> (дата звернення: 12.04.2026).
4. Соціологічні дані щодо джерел новин: інформ. бюлетень. *РБК-Україна*. 2025. URL: <https://www.rbc.ua/> (дата звернення: 10.04.2026).

УДК 070.11:316.77:81'42

*Ступка Я. О., здобувачка вищої освіти;
наук. керівник: Василенко В. Ю., кандидат наук
із соціальних комунікацій,
доцент кафедри журналістики та соціальних комунікацій
Донецького національного університету імені Василя Стуса*

РОЗМЕЖУВАННЯ ФАКТУ ТА КОМЕНТАРЯ В ІНФОРМАЦІЙНИХ ЖАНРАХ

Анотація. У роботі досліджується розмежування факту та коментаря в інформаційних жанрах. Розглянуто приклади недотримання журналістських стандартів та порушення. Визначено основні ознаки фактичної та оцінної інформації.

Ключові слова: факт, коментар, інформаційний жанр, медіа.

Вступ. У сучасному світі, де поширюється значний обсяг інформації та швидкість її сприйняття, важливим є критичний підхід до сприйняття новинного контенту. Журналіст має бути максимально об'єктивним, дотримуючись стандартів. Коментарі журналіста мають бути чітко відокремлені від фактів та думок експертів.

Метою дослідження є аналіз порушень журналістського стандарту відокремлення фактів від коментарів у новинах українського онлайн-медіа.

Основний текст. Під час моніторингу популярних онлайн-медіа, проведеного в межах підготовки «Білого списку Інституту масової інформації», експерти Інституту масової інформації помітили типові помилки в новинах, що призводять до порушення журналістського стандарту відокремлення фактів від коментарів [4]. Надання інформації повинно гарантувати однозначне розмежування джерел висловлювань.

Однією з причин порушень є використання емоційної лексики та клікбейтних заголовків. У новинах фіксується вживання вигуків «ого!», «вау» та емоційних формулювань. У стрічках новин трапляються заголовки: «Оце так новина» або «Трохи переборщила з гламуром», «Розлючений Путін готовий напасти на Європу вже цієї весни». Подібні заголовки свідчать про прагнення викликати емоційне маніпулювання людьми. До того ж порушенням професійних стандартів є використання емоційної лексики, наприклад, «жах», «шок», яка є недоречною у контексті новинного контенту. Емоційні оцінки найчастіше стають основою заголовків новинних матеріалів. Наприклад, можна зустріти такі формулювання: «Було не до сміху: у Рівному 8-річна дівчинка засунула палець в отвір ручки металевого ковшика». У цьому випадку емоційний елемент «було не до сміху» формує оцінку події ще до ознайомлення зі змістом повідомлення. Також поширеним є використання емоційних характеристик у заголовках, наприклад, «злочасне» перехрестя, хоча в тексті пояснюється, що на цьому місці «часто трапляються ДТП». Такі приклади демонструють, як емоційний складник замінює нейтральний опис обставин, створюючи змішання фактів. Судження виявлені у матеріалі сайта «Радіо Трек» із заголовком «“Проводив певну розвідку”: відомо, що за літак кружляв над Рівним». У тексті зазначено: “дехто побоювався, чи не приводять якусь розвідку”. Водночас не наведено конкретних джерел, та не зазначено кому належить цитата у заголовку. На цьому прикладі використано непідтверджене припущення у заголовку за відсутності чітко визначеного джерела, що свідчить про порушення стандарту відокремлення фактів від коментарів і може вказувати на орієнтацію матеріалу на підвищення його клікабельності.

Розмежування фактів і коментарів не завжди є однозначним, оскільки ці поняття нерідко змішуються з іншими поняттями. Факт відображає об’єктивну реальність, тоді як коментар є інтерпретацією або судженням. Відповідно, розмежування цих понять є необхідною умовою функціонування інформаційних жанрів. Порушення розмежування фактів і коментарів може призводити до дезінформації. У таких випадках відбувається зміщення сприйняття факта як думки, а думки – як факт.

Наприклад, у матеріалах без перевірки інформації можуть виникати суперечки. Помилкове розмежування фактів і думок також призводить до того, що люди бачать факти там, де їх не існує. Факти підтверджуються науковими дослідженнями, офіційними сторінками або іншими достовірними джерелами. На відміну від них, судження не можуть бути остаточно доведені чи спростовані, хоча вони можуть бути ґрунтовані на фактах. Типові помилки в новинах підтверджують про наявність порушення журналістського стандарту відокремлення фактів від коментарів [2; 3].

Висновки. Дослідження підтвердило наявність порушень стандарту відокремлення фактів від коментарів у новинних матеріалів українських онлайн-медіа. Аналіз прикладів показав, що основними проявами порушень є емоційно забарвлена лексика, оцінні заголовки та непідтверджені припущення без посилання на джерела. Результати дослідження підкреслюють, що дотримання стандарту розмежування фактів і коментарів є необхідною умовою забезпечення достовірності в інформаційних жанрах.

Список використаних джерел

1. Білий список ІМІ за друге півріччя 2024 р.: увійшли 13 медіа. *Інститут масової інформації*. 01.11.2024. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/bilyj-spysok-imi-za-drughe-pivrichchya-2024-roku-uvishly-13-media-i64640> (дата звернення: 20.04.2026).
2. Fact-opinion differentiation. *Misinformation Review*. 07.03.2024. URL: <https://misinforeview.hks.harvard.edu/article/fact-opinion-differentiation/> (дата звернення: 20.04.2026).
3. The Fact / Opinion Distinction. *The Philosophers' Magazine*. 27.11.2024. URL: <https://philosophersmag.com/the-fact-opinion-distinction/> (дата звернення: 20.04.2026).
4. Найлегші способи порушити стандарт відокремлення фактів від коментарів. *Інститут масової інформації*. 17.11.2025. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/najlegshi-sposoby-porushyty-standart-vidokremlennya-faktiv-vid-komentariv> (дата звернення: 20.04.2026).

УДК 070.41:81'38'42

Царік А. О., здобувачка вищої освіти;
Василенко В. Ю., кандидатка наук із соціальних комунікацій,
доцент кафедри журналістики та соціальних комунікацій
Донецького національного університету імені Василя Стуса

ФУНКЦІЇ ЗАГОЛОВКА В СТРУКТУРІ НОВИНИ НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ

Анотація. У роботі досліджено функції заголовка в структурі новини на матеріалах українських онлайн-медіа («ТСН», «Укрінформ», «ОВОЗ.UA»). Проаналізовано особливості реалізації інформативної, атрактивної та впливової функцій заголовків, а також виявлено відмінності між нейтральною та емоційно-експресивною подачею інформації залежно від типу медіа. Особливу увагу приділено поширенню маніпуляцій, зокрема використанню клікбейтних конструкцій і оцінної лексики, що порушують журналістські стандарти. Дослідження показує, що офіційні інформаційні агентства тяжіють до фактологічності й об'єктивності, тоді як комерційні медіа частіше використовують засоби емоційного впливу для підвищення залученості аудиторії. Це свідчить про те, що заголовок виконує не лише інформативну функцію, а й впливає на сприйняття новин читачем.

Ключові слова: заголовок, клікбейт, маніпуляція, функції, новинний текст, онлайн-медіа.

Вступ. Заголовок є ключовим структурним елементом новинного тексту, оскільки виконує інформативну, атрактивну та впливову функції і значною мірою визначає сприйняття матеріалу аудиторією. Водночас у сучасних українських онлайн-медіа простежується тенденція до використання маніпулятивних заголовків із емоційною лексикою та клікбейтними елементами, що порушує стандарт відокремлення фактів від коментарів і може знижувати довіру до контенту [1].